

הטרונגניות פונקציונאלית בצוותי ניהול: תפקידה המתווך של מנהיגות

מנהלי בית הספר

Dr Pascale Benoliel and Prof. Anit Somech

Bar Ilan University and Haifa University

pascaly@012.net.il ; anits@edu.haifa.ac.il

המחקר הנוכחי מתמקד בתפקידים ובפעולותיהם של מנהלי בית הספר בשיפור האפקטיביות של צוותי ניהול בעלי הטרונגניות פונקציונאלית גבוהה. בעקבות הרפורמות החינוכיות, ניהול בית ספר הפך למשימה מורכבת יותר; במידה הולכת וגוברת, ישנה מגמה ליצירת צוותי ניהול. הספרות מציעה כי צוותים אלו מתאפיינים בהטרונגניות פונקציונאלית גבוהה המתייחסת לשונות של התפקידים בארגון המשתקפים בצוות. במחקר נמצא אומנם כי לצוותים בעלי הטרונגניות פונקציונאלית גבוהה יש פוטנציאל ליצור מגוון רב של מידע ופרספקטיבות. יחד עם זאת, נמצאו השלכות שליליות, למשל רמה גבוהה של קונפליקט בין חברי צוות. יתכן וחברי הצוות צריכים ללמוד כיצד לעבוד תוך שיתוף פעולה על מנת להפיק תועלת ממאפייני חברי הצוות ובכך לשפר את הביצועים שלהם. מנהיגות המנהל עשויה לשמש כגורם מפתח בעל השפעה על אפקטיביות צוות ניהול בעל הטרונגניות פונקציונאלית. המחקר יוצא מתוך הגישה הפונקציונאלית לניהול, לפיה תפקידו המרכזי של ראש הצוות מתמקד ביצירת התנאים והשגת המשאבים הדרושים לצוות על מנת להבטיח את תפקודו האפקטיבי. בהתאם לכך, מתמקד המחקר בפעולות גבול של מנהלי בית הספר המתייחסות לפעולות פנים, התנהגויות מכוונות לניהול התהליכים הפנימיים המתרחשים בתוך גבולות הצוות (בחירת צרכי הצוות) ולפעולות חוץ, התנהגויות המכוונות לניהול הסביבה החיצונית של הצוות (בניית יחסים עם גופים חיצוניים). בהתאם, נציע כי הטרונגניות פונקציונאלית עשויה ליצור צרכים לצוות שיש לספקם וכי המנהל ינקוט בפעולות פנים ו/או חוץ בהתאם לאותם צרכים על מנת לאפשר לצוות להגשים את מירב הפוטנציאל שלו. ספציפית, נציע לבחון כיצד פעולות גבול של מנהל בית הספר מתווכות בקשר שבין הטרונגניות פונקציונאלית לבין אפקטיביות הצוות (ביצוע וחדשנות).

במדגם השתתפו 92 צוותי ניהול מבתי ספר יסודיים ועל יסודיים בישראל. הנתונים נאספו משתי מקורות (מנהלים, צוות הניהול) על מנת להימנע מבעיית מקור אחד. נעשתה אגרגציה מכל הנתונים. ממצאי ניתוח SEM הראו קשר חיובי בין פעולות פנים של מנהלי בית הספר לבין ביצוע בעוד שנמצא קשר חיובי בין פעולות חוץ לבין חדשנות. בנוסף, השוואה עם מודלים נוספים הראתה כי פעולות פנים נמצאו כתיווך מלא בין הטרונגניות פונקציונאלית לבין ביצוע.

המחקר הנוכחי הוא ראשוני מבחינה קונספטואלית ואמפירית בקונטקסט חינוכי והרחיב את הספרות העוסקת בתפקיד הסף של מנהל בית הספר בניהול הצוות הניהולי בעלי הטרונגניות פונקציונאלית גבוהה. נראה שניהול התהליכים הפנימיים של צוות בעלי הטרונגניות פונקציונאלית גבוהה על ידי בניית יחסי אמון תורמת ליצירת זהות חברתית לצוות, המהווה מכניזם מפתח ההופך את התועלת של מאפייני הצוות להישג משמעותי.

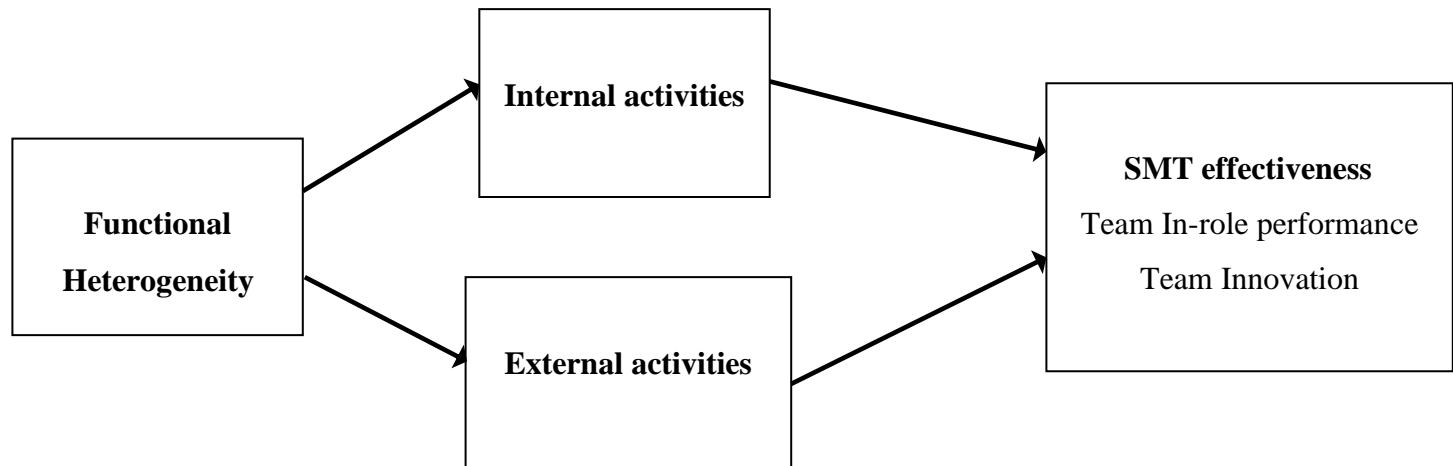
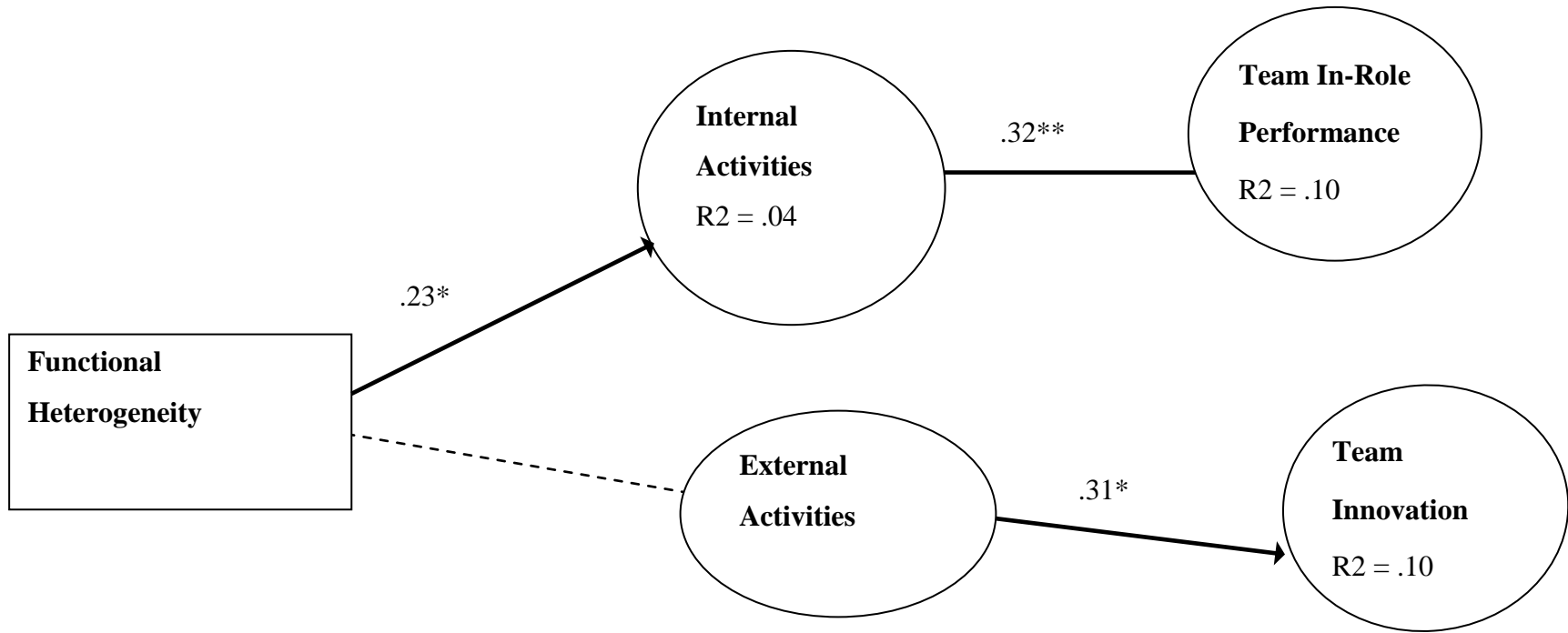


Figure 1: Research Model: Principal's internal and external activities mediate the relationship between functional heterogeneity and team effectiveness.



(CFI=.99, TLI=.98, IFI=.99, RMSEA=0.041); ($\Delta\chi^2(1) = 2.8, p > 0.05$)

Figure 2: Principals' Internal and External activities as mediators in the relationship between functional heterogeneity and management team In-role Performance and Innovation.

Standardized parameter estimates for the theoretical model; * $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$

----- Non-significant relationship